

32004D0573

6.8.2004

EUROOPA LIIDU TEATAJA

L 261/28

NÕUKOGU OTSUS,

29. aprill 2004,

ühislendude korraldamise kohta seoses kolmandate riikide kodanike väljasaatmisega kahe või enama liikmesriigi territooriumilt individuaalse väljasaatmiskorralduse alusel

(2004/573/EÜ)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 63 lõike 3 punkti b,

võttes arvesse Itaalia Vabariigi algatust ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu poolt 28. veebruaril 2002 heaks kiidetud tervikkavas ebaseadusliku sisserände ja inimkaubanduse vastu võitlemiseks Euroopa Liidus, ⁽²⁾ mis lähtus komisjon 15. novembri 2001. aasta teatisest nõukogule ja Euroopa Parlamendile ühise ebaseadusliku sisserände poliitika kohta, märgitakse, et tagasivõtmis- ja tagasipöördumispoliitika on ebaseadusliku sisserände vastase võitluse ühtne ja elutähtis osa. Selleks rõhutatakse tervikkavas vajadust tõsta esile arvukaid praktilisi meetmeid, sealhulgas ühise lähene misviisi ja koostöö loomist liikmesriikide vahel seoses väljasaatmismeetmete rakendamisega. Seepärast tuleks võtta vastu väljasaatmiskorra ühised standardid.
- (2) Nõukogu poolt 13. juunil 2002 heaks kiidetud Euroopa Liidu välispiiride haldamiskavas, mis lähtus komisjoni 7. mai 2002. aasta teatisest nõukogule ja Euroopa Parlamendile "Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiride integreeritud haldamise suunas" sätestatakse ratsionaalsed kodumaale tagasiviimise operatsioonid ühena Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiride integreeritud haldamise meetmetest.
- (3) Nõukogu poolt 28. novembril 2002 heaks kiidetud tagasisaatmise tegevusprogrammis, mis lähtus komisjoni

10. aprilli 2002. aasta rohelisest raamatust ebaseaduslikult riigis elavate isikute ühenduse tagasisaatmispoliitika kohta ja komisjoni 14. oktoobri 2002. aasta teatisest Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühenduse ebaseaduslikult riigis elavate isikute tagasisaatmispoliitika kohta soovitatakse ühena meetmetest ja tegevustest seoses liikmesriikide vahelise operatiivkoostöö parandamisega, et ebaseaduslikult liikmesriigis elavate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmine tuleb muuta võimalikult tulemuslikuks, jagades olemasolevaid vahendeid ühislendude korraldamiseks.

- (4) On oluline vältida ühenduses vaakumit ühislendude korraldamise valdkonnas.
- (5) Alates 1. maist 2004 ei saa nõukogu enam tegutseda liikmesriigi algatusel.
- (6) Nõukogu on ammandanud kõik võimalused Euroopa Parlamendi arvamuse õigeaegseks saamiseks.
- (7) Antud erandlikel asjaoludel tuleb otsus vastu võtta ilma Euroopa Parlamendi arvamusest.
- (8) Liikmesriigid peavad käesoleva otsuse rakendamisel austama nõuetekohaselt inimõigusi ja põhivabadusi, eelkõige inimõiguste ja põhivabaduste kaitse 4. novembri 1950. aasta Euroopa konventsiooni, ÜRO 10. detsembri 1984. aasta konventsiooni piinamise ja muu julma, ebainimliku või väarikust alandava kohtlemise või karistamise vastu, 28. juuli 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsiooni ja selle 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokoll, 20. novembri 1989. aasta lapse õiguste konventsiooni ja 18. detsembri 2000. aasta Euroopa Liidu põhiõiguste hartat. ⁽³⁾

⁽¹⁾ ELT C 223, 19.9.2003, lk 3.

⁽²⁾ EÜT C 142, 14.6.2002, lk 23.

⁽³⁾ EÜT C 364, 18.12.2000, lk 1.

- (9) Käesolevat otsust tuleks kohaldada ilma et see piiraks asjakohaseid õhuteed pidi väljasaatmise valdkonna rahvusvahelisi õigusakte, näiteks rahvusvahelise tsiviilennundusorganisatsiooni (ICAO) 1944. aasta Chicago konventsiooni lisa 9 ja Euroopa tsiviilennunduskonverentsi (ECAC) asjakohaseid dokumente.
- (10) Käesoleva otsuse rakendamisel peaksid kasulikke juhtnööre andma mittesiduvad üldsuunised, mis käsitlevad julgeolekusätteid ühisel väljasaatmisel õhuteed pidi.
- (11) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolliga artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades siiski, et käesolev otsus põhineb Schengeni *acquis*l Euroopa Ühenduse asutamislepingu kolmanda osa IV jaotise alusel, otsustab Taani kõnealuse protokolliga artikli 5 kohaselt kuue kuu jooksul pärast seda, kui nõukogu on käesoleva otsuse vastu võtnud, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses.
- (12) Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi puhul kujutab käesolev otsus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist 18. mail 1999 Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu tähenduses, mis käsitleb viimaste ühinemist Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega, ⁽¹⁾ mis on seotud nimetatud lepingu teatavaid rakenduseeskirju käsitleva nõukogu 17. mai 1999. aasta otsuse 1999/437/EÜ ⁽²⁾ artikli 1 punktis C osutatud valdkonnaga. Nimetatud lepinguga ettenähtud menetluste tulemusena peaksid käesolevast otsusest tulenevad õigused ja kohustused kehtima ka nimetatud kahe riigi suhtes ning nende kahe riigi ja Euroopa Ühenduse liikmesriikide vaheliste suhete puhul, kellele käesolev otsus on adresseeritud.

- (13) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolliga artikli 3 kohaselt on need liikmesriigid teatanud oma soovist osaleda käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Eesmärk

Käesoleva otsuse eesmärk on kooskõlastada individuaalse väljasaatmiskorraldusega kolmandate riikide kodanike (edaspidi kolmandate riikide kodanikud) ühiseid väljasaatmisi õhuteed pidi.

⁽¹⁾ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

⁽²⁾ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- kolmanda riigi kodanik* – isik, kes ei ole Euroopa Liidu liikmesriigi, Islandi Vabariigi ega Norra Kuningriigi kodanik;
- korraldav liikmesriik* – liikmesriik, kes vastutab ühislendude korraldamise eest;
- osalev liikmesriik* – liikmesriik, kes osaleb korraldava liikmesriigi organiseeritud ühislendudes;
- ühislend* – kolmandate riikide kodanike vedu selleks otstarbeks valitud õhusõidukiga;
- väljasaatmisoperatsioonid ja ühised väljasaatmised õhuteed pidi* – igasugune tegevus, mis on vajalik asjaomaste kolmanda riigi kodanike tagasisaatmiseks, sealhulgas transport ühislendudega;
- saatja(d)* – ühislennul kolmandate riikide kodanike saatmise eest vastutavad turvatöötajad ning meditsiiniabi eest vastutavad isikud ja tõlgid.

Artikkel 3

Siseriiklik asutus

Iga liikmesriik määrab siseriikliku asutuse, kes vastutab ühislendude korraldamise ja/või nendes osalemise eest, ning edastab asjakohase teabe teistele liikmesriikidele.

Artikkel 4

Korraldava liikmesriigi ülesanded

1. Kui liikmesriik otsustab korraldada ühislennu kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks, milles võivad osaleda teised liikmesriigid, teatab ta sellest kõnealuste liikmesriikide siseriiklikele asutustele.

2. Korraldava liikmesriigi siseriiklik asutus võtab vajalikud meetmed, et tagada ühislennu nõuetekohane läbiviimine. Eriti teeb ta järgmist:

- valib lennuettevõtja ja määrab valitud lennuettevõtjaga kindlaks kõik ühislennu asjakohased kulud, võtab enda kanda asjakohased lepingulised kohustused ja tagab, et lennuoperaator võtab kõik meetmed, mis on vajalikud ühislennu läbiviimiseks, sealhulgas osutab asjakohast abi kolmandate riikide kodanikele ja saatjatele;

- b) taotleb ja saab läbisõidetavatest ja sihtkohaks olevatest kolmandatest riikidest load, mis on vajalikud ühislennu tegemiseks;
- c) kasutab ühislennu korraldamiseks kontakte ja sõlmib vajalikud kokkulepped osalevate liikmesriikidega;
- d) paneb paika tegevuse üksikasjad ja korra ning määratleb kokkuleppel osalevate liikmesriikidega väljasaatmisele kuuluvate kolmandate riikide kodanike arvule vastava saatjate arvu;
- e) sõlmib osalevate liikmesriikidega kõik asjakohased finantskokkulepped.

Artikkel 5

Osaleva liikmesriigi ülesanded

Ühislennul osaleda otsustanud liikmesriik:

- a) teatab korraldava liikmesriigi siseriiklikule asutusele oma kavatsusest osaleda ühislennul, märkides ära väljasaadetavate kolmandate riikide kodanike arvu;
- b) tagab iga väljasaadetava kolmanda riigi kodaniku kohta piisava arvu saatjaid. Kui saatjad pärinevad üksnes korraldavast liikmesriigist, tagab iga osalev liikmesriik vähemalt kahe esindaja olemasolu pardal. Need esindajad, kes on saatjatega samas seisundis, vastutavad nende vastutusel olevate kolmandate riikide kodanike üleandmise eest sihtriigi asutustele.

Artikkel 6

Ühised ülesanded

Korraldav liikmesriik ja iga osalev liikmesriik:

- a) tagab, et igal kolmanda riigi kodanikul ja saatjatel oleksid kehtivad reisidokumendid ja muud vajalikud lisadokumendid, näiteks sissesõidu- ja/või transiitviisa, tõendid või andmed;

- b) teavitab niipea kui võimalik oma diplomaatilist ja konsulaarsindust läbisõidetavates ja sihtkohaks olevates kolmandates riikides ühislennu puudutavatest korraldustest, et saada vajalikku abi.

Artikkel 7

Lõppklausel

Ühiste väljasaatmiste teostamisel õhuteed pidi võtavad liikmesriigid arvesse käesolevale otsusele lisatud üldsuuniseid julgeolekusätete kohta seoses ühiste väljasaatmistega õhuteed pidi.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 9

Adressaadid

Käesolev otsus on vastavalt asutamislepingule adresseeritud liikmesriikidele.

Luxembourg, 29. aprill 2004

Nõukogu nimel

eesistuja

M. McDOWELL

LISA

ÜLDSUUNISED JULGEOLEKUSÄTETE KOHTA ÜHISEL VÄLJASAATMISEL ÕHUTEED PIDI**1. VÄLJASAATMISELE EELNEV ETAPP****1.1. Tagasipöördujatele esitatavad nõuded****1.1.1. Õiguslik olukord**

Ühislende korraldatakse ebaseaduslikult riigis elavate isikute jaoks, kelle näol on tegemist isikutega, kes ei vasta (enam) Euroopa Ühenduse liikmesriigi territooriumile sisenemise, seal viibimise või elamise tingimustele. Korraldab liikmesriik ja iga osalev liikmesriik tagavad, et nende vastutusel olevate tagasipöördujate õiguslik seisund võimaldab väljasaatmist.

1.1.2. Tervislik seisund ja tervisekontrolli kaart

Korraldab liikmesriik ja iga osalev liikmesriik tagavad, et nende vastutusel olevad tagasipöördujad oleksid asjakohases tervislikus seisundis, mis võimaldab õiguslikult ja faktiliselt ohutut väljasaatmist õhuteed pidi. Teadaoleva meditsiinilise vaevusega või ravivajadusega tagasipöördujatega on kaasas tervisekontrolli kaart. Need tervisekontrolli kaardid sisaldavad arstlike läbivaatuste tulemusi, diagnoosi ja võimaliku vajamineva ravimi määratlust, et võimaldada vajalike meditsiiniliste meetmete võtmist. Kui kaasas olevad meditsiinitöötajad ei saa korralikult originaalkeelest aru, tagatakse tervisekontrolli kaartide mitmekeelsed versioonid. Korraldavat ja osalevaid liikmesriike julgustatakse kasutama tervisekontrolli kaartide ühiseid standardiseeritud vorme ja lennukõlblikkuse deklaratsioone. Osalevad liikmesriigid teatavad korraldavale liikmesriigile enne väljasaatmisoperatsiooni meditsiinilistest vaevustest, mis võivad mõjutada tagasipöörduja väljasaatmist. Korraldab liikmesriik jätab endale õiguse keelduda ühislennule lubamast tagasipöördujaid, kellel on meditsiiniline vaevus, mis tähendab, et nende tagasipöördumine ei ole kooskõlas turvalisuse ja väärikuse põhimõtetega.

1.1.3. Dokumentatsioon

Korraldab liikmesriik ja iga osalev liikmesriik tagavad, et iga tagasipöörduja kohta oleksid olemas kehtivad reisidokumendid ja muud vajalikud täiendavad dokumendid, tõendid või andmed. Volitatud isik hoiab kõiki dokumente kuni sihtriiki saabumiseni enda käes.

Korraldab liikmesriik ja iga osalev liikmesriik vastutab selle tagamise eest, et saatjatel ja esindajatel oleksid vajaduse korral ühislennu transiitriigi/-riikide ja sihtriigi sissesõiduviisad.

1.1.4. Teavitamine

Korraldab liikmesriik tagab lennuliinide, vajaduse korral transiitriikide, ja sihtriigi eelneva nõuetekohase teavitamise ja konsulteerimise seoses väljasaatmisoperatsiooniga.

1.2. Saatjatele esitatavad nõuded**1.2.1. Saatjad korraldavast liikmesriigist**

Kui korraldab liikmesriik varustab saatjatega kõik tagasipöördujad, määrab iga osalev liikmesriik õhusõiduki pardale vähemalt kaks esindajat, kes hoolitsevad nende vastutusel olevate tagasipöördujate üleandmise eest sihtriigi kohalikele asutustele.

1.2.2. Saatjad osalevatest liikmesriikidest

Kui korraldab liikmesriik kavatseb vastutada üksnes oma riigi tagasipöördujate eest, varustavad osalevad liikmesriigid saatjatega nende vastutusel olevad tagasipöördujad. Sellistel juhtudel nõuab mitmete siseriiklike üksuste osalemine korraldava liikmesriigi ja osalevate liikmesriikide vahelist vastastikust kokkulepet käesolevates üldsuunistes või muudes liikmesriikide vahelistes lepingutes sätestatud turvaeeskirjade osas ning operatsiooni võimalike muude üksikasjade osas konsulteeritakse eelnevalt.

1.2.3. Erasektori saatjate kasutamine

Kui osalev liikmesriik kasutab erasektori saatjaid, annavad selle liikmesriigi asutused lennule kaasa vähemalt ühe ametliku esindaja.

1.2.4. Saatjate oskused ja väljaõpe

Ühislennuga kaasa määratud saatjad on läbinud eelneva eriväljaõppe nende missioonide läbiviimiseks; neile tuleb olenevalt missioonist tagada vajalik meditsiiniline tugi.

Ühislendudel kasutatavad saatjad peaksid soovitatavalt olema kursis korraldava liikmesriigi ja osalevate liikmesriikide väljasaatmisstandarditega. Seepärast julgustatakse liikmesriike vahetama teavet saatjate koolituskursuste kohta ning pakkuma koolituskursusi teiste liikmesriikide saatjatele.

1.2.5. Saatjate tegevusjuhend

Saatjad ei ole relvastatud. Nad kannavad tsiviilriietust, millel on identifitseerimiseks selgesti eristatav embleem. Teised nõuetekohaselt akrediteeritud töötajad kannavad samuti selgesti eristatavat embleemi.

Saatemeeskonna liikmed paigutatakse õhusõidukis strateegilistele positsioonidele, et tagada optimaalne julgeolek. Lisaks istuvad nad oma vastutuse alla kuuluvate tagasipöördujate kõrval.

1.2.6. Saatjate arvu käsitlev kord

Saatjate arv määratakse kindlaks iga juhtumi puhul eraldi, olles analüüsinud potentsiaalseid riske ning pidanud vastastikuseid konsultatsioone. Enamikel juhtudel on soovitatav, et saatjate arv on vähemalt võrdne pardal viibivate tagasipöördujate arvuga. Vajaduse korral pakub tuge tagavarauksus (nt kaugete sihtkohtade puhul).

2. VÄLJUMISEELNE ETAPP LÄHTE- VÕI VAHELENNUJAAMADES

2.1. Transport lennujaama ja lennujaamas viibimine

Seoses transpordiga lennujaama ja lennujaamas viibimisega kehtib järgmine:

- a) põhimõtteliselt peavad saatjad ja tagasipöördujad olema lennujaamas vähemalt kolm tundi enne väljalendu;
- b) tagasipöördujatele tuleks anda lühiülevaade nende väljasaatmise asjaoludest ning selgitada, et igakülgne koostöö saatjatega on nende endi huvides. Tuleb selgeks teha, et agressiivne käitumine ei ole lubatud ning see ei vii väljasaatmisoperatsiooni katkestamiseni;
- c) korraldav liikmesriik eraldab lähtelennujaamas turvatsooni, et tagada tagasipöördujate diskreetne kogunemine ja ohutu pardaleminek. Sellesse tsooni peaksid saabuma ka muude liikmesriikide õhusõidukid, millega veetakse ühislennule siirduvaid tagasipöördujaid;
- d) kui ühislennul tuleb teha mõne teise liikmesriigi lennujaamas tagasipöördujate pealevõtmiseks vahepeatus, vastutab antud liikmesriik lennujaamas turvatsooni eraldamise eest;
- e) osaleva liikmesriigi esindajad annavad nende vastutusel olevad tagasipöördujad üle praeguse asukoha liikmesriigi ametnikele, kes on tavaliselt korraldavast liikmesriigist. Osalevate liikmesriikide esindajad nimetavad vajaduse korral, millised tagasipöördujad on väljendanud oma kavatsust lennuki pardale mitte minna ja eelkõige kes neist vajab füüsilise või psühholoogilise seisundi tõttu eritählepanu;
- f) väljasaatmisoperatsiooni praeguse asukoha liikmesriik vastutab suveräänse võimu rakendamise eest (nt sunnimeetmed). Muudest osalevatest liikmesriikidest pärit saatjate volitused piirduvad enesekaitsega. Lisaks võivad saatjad praeguse asukoha liikmesriigi õiguskaitseametnike puudumisel või nende toetamiseks võtta vahetu ja tõsise ohu puhul mõistlikke ja sellele vastavaid meetmeid, et takistada tagasipöördujat põgenemast, põhjustamast vigastusi iseendale või kolmandatele isikutele või kahju varale.

2.2. Registreerimine, pardaleminek ja turvakontroll enne lennu väljumist

Õhukütõusmisele eelnevat registreerimist, pardaleminekut ja turvakontrolli reguleerib järgmine kord:

- a) registreerimise ja turvakontrollitsooni läbimise eest vastutavad praeguse asukoha liikmesriigi saatjad;
- b) kõik tagasipöördujad läbivad enne ühislennule minekut põhjaliku turvakontrolli. Kõik objektid, mis võivad ohustada inimeste turvalisust ja ühislennu julgeolekut, arestitakse ja paigutatakse pagasiruumi;
- c) tagasipöörduja pagasit ei paigutata reisijatesalongi. Kogu pagasiruumi paigutatav pagas läbib turvakontrolli ning see varustatakse omaniku nimesildiga. Pagasist eemaldatakse kõik, mida loetakse rahvusvahelise tsiviilennundusorganisatsiooni (ICAO) eeskirjade kohaselt ohtlikuks;
- d) raha ja väärisesemed pannakse läbipaistvasse ümbrisesse, mis varustatakse omaniku nimesildiga. Tagasipöördujaid teavitatakse kõrvalepandud esemete ja raha suhtes kehtivast korrast;
- e) iga väljasaatmisoperatsiooni puhul määrab korraldav liikmesriik kindlaks iga tagasipöörduja pagasi suurima lubatud kaalu;
- f) kõik tagasipöördujad saadetakse ühislennu pardale praeguse asukoha liikmesriigi töötajate poolt, keda vajaduse korral abistavad väljasaatmisoperatsiooni saatjad.

3. LENNU AJAL RAKENDATAV KORD

3.1. Julgeolekumeetmed õhusõiduki pardal

Lennu ajal kohaldatakse õhusõiduki pardal järgmisi julgeolekumeetmeid:

- a) korraldava liikmesriigi väljasaatmisoperatsiooni juht määratleb õhusõiduki pardal rakendatava üldise julgeoleku- ja järelevalvekava (liikumine reisijatesalongis, söögikorrad jne). Kõiki saatjaid tuleb enne väljasaatmisoperatsiooni algust teavitada julgeoleku- ja järelevalveplaanist;
- b) juhul, kui tagasipöördujad on eri rahvusest, paigutatakse nad reisijatesalongi vastavalt nende väljasaatmise eest vastutavale liikmesriigile ning vastavalt lõplikule sihtkohale;
- c) turvavööd on kogu lennu kestel kinnitatud;
- d) kui pardal toimub tõsisem intsident (st agressiivne käitumine, mis võib ohustada operatsiooni lõpuleviimist või lennuki pardal viibijaid), vastutab korraldava liikmesriigi operatsioonijuht lennuki kapteniga tihedas koostöös või tema instrueerimisel operatsiooni juhtimise eest korra taastamise nimel.

3.2. Sunnimeetmete kasutamine

Sunnimeetmeid kasutatakse järgmiselt:

- a) sunnimeetmete rakendamisel austatakse nõuetekohaselt tagasipöördujate individuaalseid õigusi;
- b) sunnimeetmeid võib kasutada väljasaatmisest keelduvate või vastupanu osutavate isikute suhtes. Kõik sunnimeetmed on proportsionaalsed ega ületa mõistlikku jõudu. Säilitatakse tagasipöörduja väärikus ja füüsiline puutumatus. Sellest tulenevalt peatatakse kahtluse korral väljasaatmisoperatsioon, sealhulgas seaduslike sunnimeetmete rakendamine tagasipöörduja vastupanu ja ohtlikkuse alusel, järgides põhimõtet "vältida väljasaatmist iga hinna eest";
- c) ükski sunnimeede ei tohi raskendada ega ohustada tagasipöörduja vaba hingamist. Sunnivõimu kasutamisel tagatakse normaalse hingamistegevuse säilitamiseks, et tagasipöörduja rindkere jääb vertikaalsesse asendisse ja et miski ei rõhu tema rinnakorvile;
- d) vastupanu osutavate tagasipöördujate liikumisvõimetuse võib saavutada liikumist piiravate vahendite abil, mis ei ohusta nende väärikut ega füüsilist puutumatust;
- e) korraldav liikmesriik ja iga osalev liikmesriik kehtestavad enne väljasaatmisoperatsiooni kokkuleppeliselt lubatud liikumist piiravate vahendite loetelu. Rahustite kasutamine väljasaatmise hõlbustamiseks on keelatud, ilma et see piiraks erakorralisi meetmeid lennu turvalisuse tagamiseks;
- f) kõigile saatjatele teatatakse ja teadvustatakse lubatud ja keelatud liikumist piiravad vahendid;

- g) immobiliseeritud tagasipöördujaid hoitakse terve lennu kestel pideva järelevalve all;
- h) otsuse liikumist piiravate vahendite ajutiseks eemaldamiseks teeb väljasaatmisoperatsiooni juht või asejuht.

3.3. Meditsiinitöötajad ja tõlgid

Meditsiinitöötajaid ja tõlke käsitlev kord on järgmine:

- a) ühislendul peab kaasas olema vähemalt üks arst;
- b) arstil on juurdepääs tagasipöördujate asjakohastele tervisekontrolli kaartidele ning teda teavitatakse enne väljalendu konkreetsete meditsiiniliste vaevustega tagasipöördujatest. Varem teadmata meditsiinilised vaevused, mis avastatakse vahetult enne väljalendu ning mis võivad mõjutada väljasaatmise teostegemist, vajavad vastutavate ametiisikutega kooskõlastatud hindamist;
- c) tagasipöördujatele võib ravimit manustada üksnes arst pärast täpse meditsiinilise diagnoosi panekut. Tagasipöördujale lennu ajal vajalikku ravimit hoitakse pardal;
- d) igal tagasipöördujal on võimalik pöörduda arsti või saatjate poole vahetult või tõlgi kaudu keeles, milles ta suudab end väljendada;
- e) korraldav liikmesriik tagab asjakohaste meditsiini- ja keeletespialistide osalemise väljasaatmisoperatsioonis.

3.4. Väljasaatmisoperatsiooni dokumentatsioon ja järelevalve

3.4.1. Salvestamine ja vaatlejad kolmandatest riikidest

Video- ja/või helisalvestiste tegemise või jälgimise asjus kolmandate riikide vaatlejate poolt ühislendudel tuleb saavutada eelnev kokkulepe korraldava liikmesriigi ja osalevate liikmesriikide vahel.

3.4.2. Sisearuanded väljasaatmisoperatsiooni kohta

Korraldav liikmesriik ja osalevad liikmesriigid vahetavad ametkondlikke aruandeid väljasaatmisoperatsiooni kohta, kui ühisaruannet ei koostata. See on eriti oluline, kui väljasaatmisoperatsioon on ebaõnnestunud. Kõik missiooniaruanded on rangelt salajased ning mõeldud üksnes ametkondlikuks kasutamiseks. Aruanded sisaldavad avaldusi intsidentide ning võimalike sunni- ja ravimeetmete kohta.

3.4.3. Pressikajastus

Korraldav ja osalev liikmesriik lepivad enne väljasaatmisoperatsiooni kokku selle (võimaliku) pressikajastuse olemuse ja ajastuse osas. Teavet väljasaatmisoperatsiooni kohta antakse üldjuhul välja alles pärast selle lõpetamist. Fotode või saatjate isikuandmete avaldamist tuleb vältida.

4. LÄBISÕIDU ETAPP

Liikmesriigist läbisõidu ajal kohaldatakse nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/110/EÜ abi kohta läbisõidu puhul seoses väljasaatmisega õhuteed pidi. ⁽¹⁾

5. SAABUMISETAPP

Saabumisel:

- a) korraldav liikmesriik vastutab sihtriigi asutustega kontakteerumise eest; osalevad liikmesriigid on selle protsessiga seotud;
- b) korraldava liikmesriigi väljasaatmisoperatsiooni juht on pärast saabumist esindajaks esmase kontakti loomisel kohalike asutustega, kui enne saabumist ei ole korraldava ja osalevate liikmesriikide vahel otsustatud määrata mõni teine esindaja;
- c) korraldav liikmesriik ja osalevad liikmesriigid annavad sihtriigi asutustele üle nende vastutuse alla kuuluvad tagasipöördujad koos pagasiga ja võimalike enne pardalminekut konfiskeeritud esemetega. Korraldava ja osalevate liikmesriikide juhtivad esindajad vastutavad saabumisel tagasipöördujate üleandmise eest kohalikele asutustele. Saatjad ei lahku tavaliselt õhusõidukist;

⁽¹⁾ ELT L 321, 6.12.2003, lk 26.

- d) kui see on asjakohane ja teostatav, peaksid korraldavad liikmesriik ja osalevad liikmesriigid kutsuma asjaomaste liikmesriikide konsulaaditöötajaid, immigratsiooniametnikke või eelüksusi, et hõlbustada tagasipöördujate üleandmist kohalikele asutustele, kuivõrd see on kooskõlas riiklike tavade ja korraga;
- e) tagasipöördujad on kohalikele asutustele üleandmisel ilma käeraudadeta või muude liikumist piiravate vahenditeta;
- f) tagasipöördujate üleandmine toimub väljaspool õhusõidukit (vastavalt vajadusele trapi jalamil või sobivates lennujaamaruumides). Võimaluste piires välditakse kohalike ametivõimude tulekut õhusõiduki pardale;
- g) sihtlennujaamas veedetud aeg peaks olema minimaalne;
- h) korraldavad liikmesriik ja iga osalev liikmesriik vastutavad saatjate ja esindajate (ja tagasipöördujate, kelle tagasivõtmiseks ei ole luba antud) jaoks situatsioonkava kehtestamise eest juhul, kui õhusõiduki väljalend viibib pärast tagasipöördujate mahaminekut. Kõnealune kava peab hõlmama ööbimisvõimalust vastavalt vajadusele.

6. VÄLJASAATMISOPERATSIOONI EBAÕNNESTUMINE

Juhul kui sihtriigi asutused ei luba territooriumile siseneda või kui väljasaatmisoperatsioon tuleb muudel põhjustel katkestada, võtab korraldavad liikmesriik ja iga osalev liikmesriik omal kulul vastutuse nende vastutuse alla kuuluvate tagasipöördujate oma territooriumile tagasiviimise eest.
